

Profielen van ARP, CHU en KVP in vooravond van de eenwording

hachelijke van een fusie voor „*beginsel-politiek*” —, vooral wil baseren is het verkiezingsonderzoek van 1967, het meest extensieve dat ooit in ons land is gehouden, uitgevoerd door de vakgroep politiekologie van de Vrije Universiteit. De resultaten van juist dit onderzoek zijn dáárom voor ons doel zo goed te gebruiken, omdat de samenwerking tussen de drie christendemokratische partijen toen nog goed op gang moest komen. Zij verschaffen dus het meest heldere beeld van de Ausgangssituatie aan de vooravond van het georganiseerde proces, dat in 1973 uitmondde in de oprichting van het CDA en in 1980 zal moeten resulteren in de opheffing van de drie partijen waaruit het CDA is voortgekomen.

In een afzonderlijk overzicht zijn de belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek, voor wat betreft de aanhang van de drie christendemokratische partijen, getalsmatig weergegeven, en wel dusdanig dat daaruit als het ware vanzelf een *profiel* van de achterbannen van de KVP, de CHU en de ARP te voorschijn komt.

KVP-aanhang

Deze profielen kunnen als volgt worden samengevat:

1. De partijkeus van de KVP kan (anno 1967) in belangrijke mate worden verklaard uit het lidmaatschap van de Rooms-Katholieke Kerk, uit de woonplaats, uit gewenning en uit vertrouwen in de kandidaten van die partij. In termen van opvattingen van de bestaande situatie, doelen, wensen, verwachtingen, politiek voorstellingsvermogen, beginselen, politieke belangstelling, partij-identifikatie, partij-aktiviteit en de overige „*milieu-factoren*” behalve woonplaats, toont de aanhang van de KVP geen „*eigen gezicht*.” Ten aanzien van *al* deze variabelen leverde het onderzoek, wat de KVP betreft, geen afwijkingen van de totale steekproef (uit alle kiezers) op, en voor zover er wel afwijkingen voorkwamen waren deze, statistisch bezien, niet of nauwelijks significant.

KENMERK

Redenen voor partijkeus (open vraag)

	ALLE ONDER- VRAAGDEN	ARP- KIEZERS	CHU- KIEZERS	KVP- KIEZERS
— godsdienst	22 %	39 %	47 %	46 %
— beginsel	12 %	21 %	21 %	13 %
— traditie/huwelijk	12 %	7 %	24 %	17 %
— program en beleid	14 %	18 %	7 %	10 %
— leiders	5 %	16 %	2 %	4 %

Instemming met de volgende voorgelegde uitspraken over de partij waarop is gestemd:

— Men zou het mij kwalijk nemen als ik niet op deze partij stemde	20 %	27 %	22 %	25 %
— Ik heb veel vertrouwen in de leiders van deze partij	78 %	94 %	72 %	78 %
— Ik ben gewend op deze partij te stemmen	69 %	73 %	78 %	86 %
— Deze partij levert bekwame ministers	62 %	89 %	46 %	77 %
— Men moet ten slotte toch wat stemmen	27 %	14 %	26 %	32 %
— Mijn beginsel eist dat ik op deze partij stem	51 %	63 %	70 %	59 %
— Deze partij doet iets aan de verbetering van de samenleving	81 %	86 %	68 %	79 %
— Deze partij komt voor de werknemers op	69 %	72 %	48 %	66 %
— Deze partij komt voor de ondernemers op	51 %	65 %	37 %	57 %
— Deze partij houdt zich ernstig bezig met het oorlogsvraagstuk	40 %	50 %	37 %	35 %

Deze voorgelegde uitspraken waren een reden voor partijkeus

— Ik heb veel vertrouwen in de leiders van deze partij	45 %	57 %	36 %	44 %
— Ik ben gewend op deze partij te stemmen	35 %	37 %	42 %	43 %
— Deze partij levert bekwame ministers	31 %	49 %	21 %	39 %
— Mijn beginsel eist dat ik op deze partij stem	29 %	41 %	43 %	32 %

Gewenste veranderingen in het politieke stelsel

— republiek	10 %	2 %	3 %	7 %
— gekozen minister-president	50 %	34 %	38 %	45 %
— gekozen burgemeester	53 %	36 %	43 %	51 %
— referendum	61 %	50 %	52 %	62 %

Opvattingen over vrijheid

— te veel vrijheid om kritiek te leveren op het Koninklijk Huis	33 %	50 %	51 %	32 %
— te veel vrijheid om propaganda tegen de godsdienst te maken	28 %	41 %	39 %	33 %

(NB In geen enkel geval vonden verhoudingsgewijs veel aanhangers van de drie partijen dat er te weinig vrijheid was)